

Beer

Julia Phillips bij Meulenhoff:

Verdwijnende aarde
Beer

meulenhoff.nl

Julia Phillips

Beer

Roman

Vertaald door
Arjaan en Thijs van Nimwegen

MEULENHOF

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

De vertalers ontvingen voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

ISBN 978-90-896-8271-0

ISBN 978-94-023-2340-5 (e-book)

NUR 302

Oorspronkelijke titel: *Bear*

Omslagontwerp: Jaya Miceli, bewerkt door Pinta Grafische Producties

Omslagbeeld: © Quest for the Holy Grail Tapestries / Getty Images

Auteursfoto: © Nina Subin

Kaart p. 9: © 2024 David Lindroth Inc.

Zetwerk: Pier Post

© 2024 Julia Phillips

© 2025 Nederlandse vertaling Arjaan en Thijs van Nimwegen en Meulenhoff Boekeryj bv, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Voor Alex en onze twee geliefde welpje

‘Arme beer,’ zei de moeder, ‘ga maar voor het vuur liggen en let erop, dat je je pels niet schroeit.’ Toen riep ze: ‘Sneeuwwitje, Rozerood, kom eens tevoorschijn, die beer doet jullie niets, hij meent het goed.’ Toen kwamen ze allebei dichterbij, en langzaam kwamen ook het duifje en het lammetje dichterbij, en waren ze niet meer bang. De beer zei: ‘Kinderen, klop de sneeuw toch een beetje uit m’n vacht!’ dus haalden ze de bezem en veegden de vacht van de beer schoon; toen ging hij voor het vuur liggen en gromde heel behaaglijk en tevreden. Het duurde niet lang of ze raakten helemaal vertrouwd met hun onhandige gast, en begonnen hem een beetje te plagen. Ze trokken met hun handjes aan zijn haar, legden hun voetjes op zijn rug, en sjorden hem naar alle kanten, of ze namen een hazeltak en sloegen hem daarmee, en als hij gromde, moesten ze lachen.

– De gebroeders Grimm

SAN JUAN ISLANDS

De veerpont uit Friday Harbor vertrok veertien keer per dag – in het weekend vijftien keer – en maakte een cirkel om de verstrooide eilanden van het San Juan Channel. Iedere tocht duurde minstens vijfenzeftig minuten. Te lang. Sam bracht al die tijd, vele uren per dag, toeristenseizoen na toeristenseizoen, in de kombuis door, waar ze koffiezette voor mensen die haar als een slaafje behandeldden.

Net als Assepoester, die linzen uit de as moest halen, was Sam onzichtbaar en deed ze onbetekenend werk, maar geen prins zou haar ooit komen wegplukken. Ze zag ze voortdurend op de boot, die vorstelijke types: de gewone rijken, met hun zout-en-peperkleurige haar en door de orthodontist rechtgetrokken grijns. De beroemdheden en techmiljonairs uit Seattle stonden ondertussen te stralen bij het tankstation nadat ze per privévliegtuig naar het eiland waren gevlogen. Ze zagen haar niet. Ze zouden haar nooit zien. Zo jong als ze was had Sam al lang genoeg geleefd om te weten op wie je kon rekenen en op wie niet, wie je kon vertrouwen en wie je moest verdragen om rond te komen. De hele dag stonden er breedgeschouderde mannen voor haar in de rij; het maakte niet uit. Elena was de enige die haar zou redden uit dit oord. Ze zouden elkaar moeten redden.

Sams werkplek was een doosje dat in een grotere doos zat opgesloten, een snacks-en-drankjestoonbank met hoge wanden, midden in een brede ruimte met tl-buizen langs de muren en ramen van onbreekbaar glas. Achter die ramen rimpelden de golven, gleden de wolken voorbij. Soms verscheen er een kadewand. Passagiers schuifelden aan en van boord. De kade verdween weer. In het tl-licht

schreeuwden mensen tegen hun kinderen, die zich misdroegen. Opzichtig maakten ze plannen voor de vakantie: zouden ze gaan kajakken? Strandjuten? Naar de lavendelkwekerijen? Ze tuurden dwars door Sam heen naar het eten in de vitrines en vroegen of de voorverpakte kaneelbroodjes een beetje te eten waren. Ze zei van wel. Het was niet zo. Of ze nou het gebak aanraadde of een krakeling, of ze waarschuwde dat ze geen vissoep moesten eten bij ruige zee, de toeristen raakten de fooienpot amper aan; er zat een briefje op geplakt met daarop het vriendelijke verzoek aan de bediening te denken.

Ergens diep vanbinnen kon ze het ze niet kwalijk nemen. Na al die tijd in de horeca dacht Sam ook nergens meer aan. Het ging allemaal op pure routine. Koffiezetten. Koffieprut weggoaien. Suikerzakjes bijvullen. Nog één dienst zien door te komen.

Varend over grauwe golven verdiende Sam vierentwintig dollar per uur met het verkopen van in plastic verpakte koekjes en zakjes chips. Tien dollar meer dan het minimumloon – één dollar voor ieder levensjaar dat ze zich naar de grillen van het Washington State Department of Transportation had moeten voegen. Goedbetaald, als ze op vaste diensten kon rekenen, maar toch had ze nooit echt de eindjes aan elkaar kunnen knopen.

Tien jaar geleden, met haar schooldiploma op zak, had Sam gedacht dat ze nu op een goed salaris zouden kunnen rekenen. Ze zouden het er zelfs van kunnen nemen. Elena had Sam het geld gegeven voor een koopvaardijcertificaat, zodat Sam voor de veerdienst kon werken – dat waren goede banen, overheidsbanen, met secundaire arbeidsvoorwaarden en een pensioen en een zorgverzekering die de hele familie zou dekken. Maar de overheid nam Sam niet aan. Ze lieten haar zelfs niet op gesprek komen. Niets waarop ze had gerekend was gebeurd. Elena had met moeite bij haar op de golfclub

een baantje voor Sam geregeld, waar de leiding Sam niet mocht en Sam hen niet, en waar de leden lange, saaie verhalen vertelden over hun dagen op de golfbaan, en iedereen klaagde over zijn cocktail. Toen ze eindelijk maaltijden gingen serveren op de veerponten leek het een wondertje: Sam had een certificaat, was bekwaam, ervaren. Elena was opgelucht. De cateraar van de veerpont nam Sam inderdaad aan. Ze betaalden haar. Ze gaven haar een vast werkschema, en toen begon de pandemie, en de ponten gingen uit de vaart, en de kombuizen gingen dicht, en twee jaar lang had ze geen werk.

Twee jaar thuis. Twee jaar niets beters. De club wilde Sam toen al niet meer hebben; ze zeiden dat ze Elena al bijna niet meer konden betalen. Er kwamen minder toeristen. Op het eiland zag Sam koffientjes die steeds korter open waren, tweede huizen die minder vaak schoongemaakt hoefden te worden, chique restaurants die haar sowieso nooit zouden aannemen omdat ze slecht was met mensen en een rampzalig gebit had. Toen Sams uitkering afliep, begon ze tegen betaling online enquêtes te doen, maar dat leverde ook maar weinig op – een paar dollar voor ieder uur werk misschien. Ze reed hun moeder naar doktersafspraken, zat op parkeerplaatsen enquêtevragen af te tikken op haar mobiel, en ontving haar magere vergoeding.

Hun familie had de afgelopen jaren zoveel betaald met de creditcards van Elena. Vijfzestighonderd dollar, wat met rente bijna elfduizend was geworden, had Sam gehoord. En toen ging tijdens de winter hun auto stuk. De medicijnen van hun moeder werden duurder. Toen de staat in april aankondigde dat de maaltijdservice op de veerponten werd hervat, legde Elena haar hoofd op de keukentafel en Sam vroeg: ‘Huil je?’

Elena keek op, met droge ogen. Uitgeput. ‘Nee,’ zei ze. En toen: ‘Maar godzijdank.’

Sam zag geen reden voor dankbaarheid. Ze stond nu alweer meer dan een maand in de kombuis, en ze had het nog altijd even krap. Ze deed nog steeds mee aan enquêtes op haar mobiel, maar soms liep ze zelfs dat geld mis, wanneer de boot wegvoer van een eiland en de dekking wegviel voor ze klaar was met invullen. Toeristen stoorden haar met stupide vragen over de Lummi Nation, alsof Sam tijd had om kanoceremonies te bezoeken of zich te verdiepen in de geschiedenis van San Juan. Ondertussen deed Elena haar best om haar fooien – die stonken naar het hamburgervet van de grill in de club – boven op de koelkast te bewaren als noodpotje, maar er waren steeds nieuwe noodgevallen, die steeds weer geld kostten. Alles wat ze verdienden werd opgeslorpt door belastingen, rekeningen, en de zorgkosten van hun moeder.

Zo uitputtend. Dat geploeter. Eindeloos. Wat voor baantjes ze ook zouden vinden, en wat ze ook zouden verdienen, zo zou het blijven, zolang ze op het eiland woonden. Als ze een leven wilden dat de moeite waard was, dan zouden ze moeten verhuizen, zei Sam altijd tegen Elena. En Elena was het er niet mee oneens. Ze hoefden het er niet eens over te hebben: de noodzaak van verhuizen. Daar hadden ze al lang geleden toe besloten.

Tegenwoordig kibbelde Elena alleen nog over de details. Dat was misschien haar rol, als de oudere zus; praktischer denken. Ze zouden spaargeld nodig hebben om te vertrekken, zei Elena, en dat hadden ze niet, ze moesten dit nog betalen, en dat, en hier, en daar, en...

Nu lag Friday Harbor achter Sam. En nu voor haar. Achter haar. Over de golven, door de vaargeul, zo cirkelde de veerpont rond het middelpunt van Sams heelalletje. Zwarte zeevogels maakten duikvluchten boven het water. De eilanden van de archipel vormden een eindeloze reeks groenfluwelen hobbels. Langs hun kusten stonden

glanzend witte gebouwen op de hellingen. Jaren geleden, voor Elena al haar tijd besteedde aan getob over honderdduizend praktische dingetjes, had ze tegen Sam gezegd dat er één manier was om hier weg te komen: het huis. Het huis verkopen, en dan zou die betere toekomst eindelijk aanbreken.

Het huis was een krappe nachtmerrie uit 1979, met twee slaapkamers en kunststoffen gevelbekleding, door hun grootmoeder gekocht van haar nabestaandenuitkering na de dood van hun grootvader. Ze moest zich toen hebben voorgesteld dat het de eerste stap was naar de verheffing van de familie tot de middenklasse. Dat bleek het niet te zijn. Het hing als een molensteen om hun nek. Hun grootmoeder was in dat huis gestorven, en hun moeder had Elena en Sam er ter wereld gebracht. Het pand was rondom hen verouderd. De trapbekleding begon los te komen onder de treden. De muurverf, perzik- en pastelkleurig, bladderde. De tegels in de douche waren gebarsten, zodat er water in de draagmuren liep, dat daar begon te rotten en zo de schamele nalatenschap van hun grootmoeder verder onteerde.

Maar zo afschuwelijk als het was, het bleef vastgoed op het pittoreske San Juan Island. Het huis stond op een bebost stuk eigen grond van tweeënhalve hectare, acht kilometer bij het stadje vandaan. Dat land was goud waard. Nu was het alleen maar nutteloze ballast voor het gezin, maar ooit zou het iets betekenen, voor iemand.

De zussen hadden een slaapkamer gedeeld tot Sams examenjaar, toen Elena, die net was geslaagd, naar de huiskamer verkaste. Elena was rusteloos op haar achttiende, wilder. Ze was vaker bereid te kletsen met Sam over het waarmaken van hun dromen. Op een avond, nadat Sam uit haar kamer was komen sluipen zodat ze voor het slapen samen konden zijn, gingen ze samen op de bank zitten,

met hun kussen en deken tot een bal gerold naast hen, en Elena legde het hele plan uit.

Hun moeder was toen al steeds minder bij de salon gaan werken. Ze was kortademig. Ze voelde druk op haar borst. Elena zag hoe moe ze was, hoe zwak ze aan het worden was, en ze begreep dat ze hen nodig had. Dus zouden ze blijven, zei Elena tegen Sam. Ze zouden voor hun moeder zorgen, zoals zij voor hun grootmoeder had gezorgd, tot er niet meer voor haar gezorgd hoefde te worden. Uiteindelijk zouden ze het huis erven, en het vervolgens verkopen, en de opbrengst zouden ze gebruiken om ergens anders een nieuwe start te maken. Ergens waar ze konden doen wat ze wilden. Minder geploeter en meer leven. Ze zouden de vrijheid hebben om de mensen te worden die ze wilden zijn.

Die avond dacht Elena dat ze misschien nog een paar jaar met hun moeder overhadden. Vijf, op zijn hoogst. Die kostbare tijd moesten ze samen met haar doorbrengen.

Sam voelde een schok, een golf die tegen haar lichaam sloeg, als ze de jaren telde die er sinds dat besluit waren verstreken. Ze was nu achtentwintig, en Elena bijna dertig. Hun moeder leefde maar door. En tegenwoordig had ze hen meer nodig dan ooit tevoren.

Soms bedacht Sam dat dat moment, toen ze pubers waren, op de bank in de huiskamer, achter het gordijn dat Elena voor privacy met punaises aan het plafond had vastgemaakt, eigenlijk hun beste kans was geweest om te vertrekken. Ze dacht eraan wanneer de passagiers geen fooi gaven, wanneer de zee ruig was, of wanneer de boot vertraging had. Maar dan begon ze weer te twijfelen. Elena's plan was juist gebleken. Zonder hun moeder hadden ze niet kunnen vertrekken – wie zou er anders voor haar gezorgd hebben, wat had ze moeten doen? – en hun moeder wilde niet weg, zeker niet toen ze nog zieker werd. Behalve als ze een doktersafspraken had,

bracht ze de hele dag in bed door, zo aangenaam als ze het zich maar kon maken in het huis waar ze haar kinderen had grootgebracht. Hadden ze haar daar moeten weghalen? Haar moeten overtuigen het pand te verkopen en ergens anders opnieuw te beginnen? Dat was onmogelijk. Het had nooit gekund.

Dus die gedachten die bij Sam opkwamen, die klopten niet. Elena was heel duidelijk geweest. De erfenis was hun enige hoop. Vijfhonderdduizend dollar. Die avond in de huiskamer had Elena de waarde van het perceel geschat. Er lag een half miljoen aan grond onder hen. Op een dag zou die grond op hun naam staan, en dan zou eindelijk de verheffing van hun gezin plaatsvinden waarop hun grootmoeder zo vast had gerekend – een einde aan de dienstensector, aan halve dagen, aan het lijden. Ze zouden hun laatste tocht over het water maken.

Tot die tijd voer Sam op de veerpont, zette ze koffie en thee voor vreemden, en vulde ze enquêtes in over haar leeftijd en haar etniciteit en haar televisievoorkeuren. Nog meer verspilde uren, nog meer neergelaten ankers. Nog meer loonstrookjes, uitbetalingen, en uitgaven.

Sam wachtte tot haar leven zou veranderen. Ze wachtte al heel lang.

's Avonds sloot de maaltijdservice om half negen. Sam sloot af en liep het passagiersdek op, om de rest van de tocht terug naar Friday Harbor in de zeldzame openlucht door te brengen. De eilanden die voorbijzeilden waren zacht en donker van de bladeren. De zon zou pas over een half uur ondergaan, maar de lucht werd al schemerig. Weinig passagiers. Een handvol toeristen, uitgeput na een lange dag bij de getijdenpoelen.

Iets verderop gloeide een oranje sigarettenpunt bij iemands mond, en hoewel Sam daar iets van hoorde te zeggen (roken was verbo-

den op staatsveerponten) bleef ze gewoon de geur staan inademen. Meerookgenot. De dunne, heerlijke lucht, de uitgeademde aroma's. Vroeger rookte Sam, maar daar was ze mee opgehouden toen de overheid de prijzen bleef verhogen – tien dollar voor een pakje kon ze zich niet veroorloven. Daarna had ze een paar keer een sigaret gebietst bij een passagier, maar toen klaagde er iemand bij haar baas. Nu kon Sam alleen nog maar hierop hopen: met haar rug tegen de natte, witte wand van de boot staan, diep inademen, en naar het water kijken.

Een gestalte brak door de waterspiegel. Een wezen. Het bewoog. Vlak bij haar schreeuwde er iemand.

‘Je gelooft nooit wat we vanavond vanaf de boot hebben gezien,’ zei ze tegen Elena, die bij de gootsteen de vaat van die dag stond te doen. Het was laat, en Elena’s dienst was al uren voorbij, maar ze bleef altijd op tot Sam thuis was. Elena had overgebleven chili con carne meegenomen van de golfclub, en Sam nam er wat hapjes van, met geraspte cheddar en bosui. Hun moeder lag op haar kamer te slapen. ‘Raad eens?’

De bossen rond het huis waren stil en zwart. Het stond er vol meidoorns, waar donkere vruchten aan groeiden, en douglassparren. Een geel schijnsel langs de randen van het keukenraam duidde op de aanwezigheid van hun naaste burens, het gezin Larsen, die hun tuinpartijen smaakvol verlicht hadden met spotjes, en die de zussen al te beleefd groetten wanneer ze elkaar tegen het lijf liepen in het stadje. Danny Larsen, hun jongste zoon, had Elena in hun examenjaar meegevraagd naar het schoolbal. Zijn moeder had daar direct een einde aan gemaakt.

Elena zei: ‘Een lijk.’

‘Alle Jezus,’ zei Sam. Ze liet haar vork zakken. ‘Zou ik zo doen als we een lijk hadden gezien?’

‘Weet ik niet. Jij doet opgewonden over de raarste dingen.’ Elena wreef met een natte pols het haar van haar wang. ‘Een walvis.’

‘Walvissen zien we voortdurend. Raad nog eens.’

‘Een zeeleeuw.’

Sam rolde met haar ogen. En al stond ze achter de rug van haar zus en kon Elena haar niet zien, toch leek Elena het te merken. Ze moest de beweging hebben gevoeld. Dus raadde Elena al opnieuw: ‘Een zeemeerman.’

‘Je raadt het nooit. Een beer!’

‘Ga weg.’

‘Een enorme beer! Die in zee zwom!’

Sam had het zelf gezien: de natte, harige bult van de beestenrug, de halslijn, de spitse snoet en de ronde oortjes. Het water was zilverkleurig en de lucht duisterend blauw, en het wezen was een donkere vlek tegen die achtergrond, maar het laatste beetje daglicht toonde zijn vorm, maakte het zichtbaar en schokkend en vreemd. De toeristen riepen opgetogen naar elkaar. Uitroepen in het Engels, Spaans, Chinees. Een van hen gooide iets in de richting van het beest, een andere passagier foeterde hem uit. De pont tufte verder, maar een paar trage, vreemde minuten lang bewogen boot en beer zich zij aan zij voort, verder de zee op; samen lieten ze het vasteland achter zich en doken ze de nacht in. De kapitein deed zelfs een mededeling via de intercom, zodat iedereen die binnen zat zelf kon komen kijken. De opgeheven kop van de beer. De gladde, natte schouders. De uitwaaierende rimpels in zijn kielzog. Hij keek niet in hun richting maar peddelde vastberaden verder.

Elena stond nu de borden af te drogen en stapelde ze op in de keukenkastjes. ‘Waar ergens in zee? Hier kan hij niet komen, toch?’

‘Tussen Shaw en Lopez.’ Die vraag prikkelde Sam. ‘Hoezo? Ben je bang?’

‘Voor beren?’

‘Voor enge beren?’

‘Jij niet dan?’

‘Totaal niet.’ Waar was Sam bang voor? Hier wegteren. Dromen van risico's die ze nooit zou kunnen nemen, en van de ontkenning wegschrompelen, steeds armer worden, steeds meer druk voelen, steeds verder weggeschoven zijn van de rest van de wereld. Vergeleken met die angsten leek het heerlijk verscheurd te worden door een beer.

Elena wendde zich weer naar het aanrecht. ‘Onze dappere meid.’
‘Hoe was jouw dag?’

‘Prima hoor. Geen wilde beesten. Tenzij je Bert Greenwood meetelt, die kwam rond twaalfen dronken aanzetten.’

‘Dat is vast niet ongebruikelijk.’

‘Eerder een walvis dan een beer,’ zei Elena.

Ze hield haar handen onder de kraan. Haar gezicht had ze omhooggedraaid, zodat haar nek uitgerekt werd en het bot bovenaan haar rug uitstak. ‘Zal ik de pannen doen?’ vroeg Sam.

Elena schudde haar hoofd. ‘Het lukt wel. Vertel verder.’

Sam wist niets meer te vertellen. Behalve in die paar minuten waarin ze naar de vreemde zwemmer in de zee-engte had gekeken was er die dag niets bijzonders gebeurd. Al het andere was routine: minachtende passagiers, slappe koffie, stapels kartonnen bekertjes die wankelden terwijl de pont verder tufte. Behalve dan... ‘Ben vroeg of ik zin had met hem te gaan kamperen.’

Elena wierp een blik over haar schouder. De huid onder haar ogen was vliedsdun en donker en toch zag ze er heel even opgewekt uit. Aangenaam verrast. Alsof haar een mop was verteld. ‘Kamperen?’

Het was ontzettend gênant. ‘Dit weekend, op Orcas.’

‘Waar? Bij Moran?’

‘Bij... Weet ik niet, heb ik niet gevraagd.’

Elena grijnsde, heel even maar, en draaide zich toen weer naar het aanrecht. ‘Moet je doen.’

‘Nee. Gadver,’ zei Sam.

‘Wat is daar nou gadver aan?’

‘Ik ga niet een nacht weg met hem. Vanuit een tent liggen kijken naar de sterren.’

‘Waarom niet?’ Elena had zich van haar afgewend, maar Sam kon de glimlach horen in haar stem, een gegriinnik. ‘Hij vindt je leuk.’

Schattig toch. Hij wil samen in slaapzakken kruipen en *śmores* roosteren.'

'Maak me nou niet belachelijk.'

Elena draaide zich om. Haar gezicht stond ernstig. 'Ik maak jou niet belachelijk.' Onder ieder opengesperd oog een schuine veeg paars. Sam zei niets, maar ze vergaf het Elena direct, zonder rancune, en Elena wist dat. 'Dat zou ik nooit doen,' zei Elena. Toen ging ze weer verder met de afwas.

'Hoe dan ook, ik heb nee gezegd,' zei Sam. 'Het is een stom idee. Een van ons moet vast werken de volgende dag.'

'Nou en, kun je niet op Orcas aan boord gaan?'

Dat wist Sam niet, of zij en Ben hun diensten vanaf een andere haven konden beginnen. Maar ze zei: 'Nee. Dat kan niet. Hoe dan ook, jij hebt mij hier nodig 's nachts.'

'Nee hoor.' Elena schrobde de onderkant van een pan schoon, haar schouder omhooggestoken van inspanning. 'Jij gaat toch niet echt naar haar toe.'

'Jawel,' zei Sam.

Schuimig water klotste in de gootsteen. Elena zette de kraan weer aan, spoelde de pan af en legde hem op het aanrecht.

Dit was liefde: zij tweeën samen in de keuken aan het einde van iedere dag. De enige verbintenis die hun hele leven zou duren. Korte zinnnetjes, ergernissen, een begrip dat zo volledig was dat ze de tekst van hun ruzie niet eens hoefden uit te spreken.

Sam schudde haar hoofd, achter de rug van haar zus. 'Niet te geloven dat jij kamperen gaat aanprijzen. Het is zo'n tijdverspilling.'

Haar zus spoelde de lege gootsteen schoon. 'O ja, die kostbare tijd van jou.'

'Ik wil helemaal geen afspraakjes met Ben. Toch? We zijn niet van plan hier relaties aan te gaan, of zo.' Sam herhaalde wat Elena zelf

met zo veel woorden had gezegd, toen ze net naar de middelbare school gingen en het mis begon te gaan met de vriend van hun moeder. Die man wilde de koning zijn. Heerser van hun huishouden. Het was de zwaarste tijd geweest die het gezin ooit had doorgemaakt – hoe vermorzelend de sleur van tegenwoordig ook kon zijn, het was niets vergeleken met het vermorzelen dat hij deed, met zijn geschreeuw en zijn handen. Nadat ze zijn heerschappij hadden overleefd was het volkomen duidelijk: ze konden alleen maar op elkaar rekenen.

Elena draaide de kraan dicht. ‘Ik wil maar zeggen. Een beetje sterrenkijken klinkt best leuk.’

Uit de achterkamer klonk gehoest. Dit huis was te gehorig. Dunne muren, schraal geïsoleerd. Elena pakte de theedoek.

‘Doe ik wel,’ zei Sam. Ze zette de chili in de koelkast en haalde een schoon glas uit het keukenkastje. Om het te vullen bij het aanrecht moest ze vlak naast haar zus gaan staan. Ze legde haar hand op Elena’s rug. Die aanraking en dat glas water waren een verontschuldiging. Elena had gelijk: Sam vervulde haar deel van de nachttaken niet. Sam zou zich wat meer in kunnen zetten. Kijk haar nou toch: zoals ze stond, zoals ze deed. Onder haar vingertoppen voelde Elena’s schouderblad zo vlak als een bord. Het water liep over de randen van het glas en Elena draaide de kraan dicht.

De zussen scheidden dertien maanden. Ze waren samen onder de brede vleugels van hun moeder opgegroeid, in een huis dat naar schimmel stonk, waar de voorraadkasten nooit leeg waren maar de energierekening niet altijd betaald werd. De mannen die hen verwekt hadden waren lang voor Sam zich kon herinneren vertrokken. Elena zei dat ze het zich ook niet kon herinneren. Hun moeder moest het nog wel weten, maar had besloten het hun nooit te vertellen. Toen ze nog klein waren, probeerden de meisjes haar uit te

horen, maar daar reageerde ze op door hen af te leiden. Wanneer ze hun nagels zat te lakken gebruikten ze dat rustige moment, haar eerbiedig voorovergebogen hoofd, om haar te vragen: wie waren hun vaders? Hoe had ze hen ontmoet? Waar waren ze heen? Dan hield ze de handjes van de zusjes omhoog en zei: ‘Kijk eens wat een mooie kleuren jullie hebben gekozen.’ Ijsblauw met witte glitters voor Elena’s nagels. Diep, gloeiend rood voor die van Sam.

Als kinderen stelden Sam en Elena zich voor dat hun vaders die geheimhouding waard waren. Helden. Prinsen. Spionnen, diep undercover. Maar ten slotte beseften ze (de vriend van hun moeder bewees het toen hij bij hen introk) dat mensen buitengewone romantische avonturen niet verzwegen, maar klootzakken van dertien in een dozijn wel. Op hun veertiende en vijftiende zei hun moeder tegen de zussen dat ze niet moesten klagen over hun gezinsleven. Hij was gestrest, zei ze, en daarom deed hij agressief. Ze moesten allemaal aardiger doen. Toen Elena haar natuurkundeleraar vertelde wat er aan de hand was, en de kinderbescherming erbij betrokken raakte, was hun moeder stil van de schok. Verbijsterd dat ze hadden besloten het te vertellen. Maatschappelijk werkers kwamen langs, schreven verslagen en verdwenen, en Elena’s docent deed verder niets, behalve zijn wenkbrauwen optrekken wanneer hij de meisjes op school door de gang zag lopen. Toen de vriend eenmaal vertrokken was, wilde niemand het ooit meer over hem hebben. Toen begrepen Sam en Elena dat hun vaders, wie dat ook zijn mochten, maar beter onbesproken konden blijven.

Sindsdien had hun moeder geen serieuze relaties meer gehad. Als kinderen dachten de zusjes dat ze misschien ooit zouden trouwen – met een stel broers, maakten ze zichzelf wijs – zodat ze het huis uit konden, maar dat gebeurde niet. Na een paar jaar werd hun moeder ziek, en dus begonnen ze samen andere verhaaltjes te verzinnen.